

Όσάκις τοῦτο δείκνυει τάσεις ἀναρρώσεως, ὡς διὰ μαγείας ἐξαφανίζε-
ται ἡ κερδοσκοπικὴ μανία, ἐτοιμὴ νὰ υπεράρη πάλιν τὴν κεφαλὴν μό-
λις ὡς νῆαι ἐνδείξεις ἀσθενείας δημιουργήσουν ἔδαφος πρόσφορον διὰ
τὴν εἰδικὴν καλλιέργειαν αὐτῆς. Νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι διὰ τεχνητῶν μέτρων
θὰ ἐξαφανίσωμεν ἐντελῶς τὸ κακὸν εἶναι μάταιον, διότι πλήττομεν διὰ
τούτων τὸ σύμπτωμα μόνον, καὶ ἀφίνομεν ἀθικτον τὴν αἰτίαν ἐξ ἧς
ἀπορρέει.

Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἀπαισιοδόξων ψυχολογικῶν αἰτίων, τὰ ὁποῖα
ἐξώγκωνεν ἐπὶ ἀχαλίνωτος πρὸς κερδοσκοπίαν τάσις, ἡ τιμὴ τοῦ ἐξωτε-
ρικοῦ συναλλάγματος ἐφέρετο κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ ἔτους
ἀκράτητος πρὸς τὰ ἄνω, σημειώσασα τὴν 3ην Μαρτίου ἀνωτάτην τι-
μὴν λίρας δραχ. 464 καὶ δολλαρίου δραχ. 98.61. Παράλληλος πρὸς
τὴν ἀλόγιστον ταύτην κίνησιν ὑπήρξε καὶ ἡ ὕψωσις τῶν χρεωγράφων
καὶ αὐτῶν ἐπιτῶν μὴ δυναμένων ν' ἀνθέξουν εἰς σοβαρὰν ἐκτίμησιν τῆς
ἐσωτερικῆς ἀξίας. Ἡ ὑπερέντασις τῶν τιμῶν καὶ ἡ ἐπιβάρυνσις μὲ φορ-
τίον δυσβάστακτον δι' ὧμους μὴ ἀντέχοντα εἰς ὑποχρεώσεις καθ' ἡμέ-
ραν ἀλματικῶς αὐξανόμενας, συνέβαλε μεγάλως εἰς τὸ νὰ ἐκσπάσῃ κρί-
σις ἣτις βραχὺν χρόνον ἐξελείχθη κατὰ τὸν Μάϊον ἰδίως μῆνα, εἰς πανικόν.
Ἡ τιμὴ τῆς Ἀγγλικῆς λίρας ἀπὸ δραχ. 464 κατεκύλευεν ἀσυγκράτη-
τος εἰς ἐπίπεδα πάντοτε χαμηλότερα, μὲ ἀλματὰ εὐρύτατα ἀπὸ ἡμέρας
εἰς ἡμέραν χάνουσα δεκάδας βλας μονάδων, διὰ τὴν φθάσιν τὴν 1ην
Ἰουνίου εἰς τὸ κατώτατον ἕριον τῶν δραχ. 126. Ἀπώλεσε δηλαδὴ ἐν-
τὸς τριμήνου 338 μονάδας, ἢ ἡ δραχμὴ ἀπὸ χρυσῶν λεπτῶν 5½ ἀνῆλ-
θεν εἰς 20 λεπτὰ χρυσᾶ, τετραπλασιασθείσης οὕτω περίπου τῆς ἀξίας
τῆς.

Τὴν ἄρρυθμον ταύτην κίνησιν παρουσίασαν καὶ αἱ τιμαὶ τῶν διαφέ-
ρων χρεωγράφων, ὅχι δὲ μόνον τῶν εἰς χρυσὸν ἀποτιμωμένων ἢ τυχόν
καὶ ἐνεργητικὰ στοιχεῖα εἰς χρυσὸν ἐχόντων, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων τὰ
ὅποια ἦσαν ξένα ἔλως πρὸς τοιαύτην σχέσιν. Περιορίζομαι εἰς τὴν ἀνα-
γραφὴν μόνον τῶν τιμῶν τῶν δανείων 1881 καὶ 1914. αἰτινες ἀπὸ
3,750 τῶν πρώτων καὶ 3,700 τῶν δευτέρων τὴν 23 Μαρτίου, κατήλ-
θον, τὸ μὲν τοῦ 1914 εἰς 1,400 τὴν 30 Μαΐου, τὸ δὲ τοῦ 1881 εἰς
1,800 τὴν 25 Ἰουλίου.

Τοιαύτη ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀνατροπὴ κάθε δάσεως ἀξίας ἀνέ-
τρεπε καὶ πᾶσαν πρόβλεψιν. Ἡ ὑπερέντασις ἀναδιόσασα τὴν τιμὴν τοῦ
συναλλάγματος εἰς ἐπίπεδα πολὺ ὑψηλὰ προδήλως ἦτο νοσηρὰ καὶ τεχ-
νητὴ ἐκδήλωσις δυσπιστίας, μὴ ἀνταποκρινομένη πρὸς τὰ πραγματικὰ
δεδομένα, δηλαδὴ πρὸς τὴν ἐν τῇ δραχμῇ κατὰ λόγον τῆς οἰκονομικῆς
δυνάμεως τοῦ τόπου ἐνυπάρχουσαν ἀξίαν. Ἐξ ἄλλου ὁμοῦ ἡ ἀπότομος
καὶ ραγδαία ἀνατίμησις πέραν ὀρίων καὶ τῆς μᾶλλον αἰσιοδόξου λογι-

κῆς, ἀπεδείκνυεν ἐξίσου νοσηρὸν παραλογισμόν. Ἡδύνατο οὗτος ν' ἀπο-
βῆ πρόξενος ἀνεπανορθῶτων καταστροφῶν, αἰτινες θὰ ἐπληττον εἰς τὰ
καίρια σχεδὸν κάθε πλουτολογικὴν ἐκδήλωσιν τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

Οἱ χαιρετίζοντες τὴν τοιαύτην ἀπροσδόκητον καὶ ραγδαίαν βελτιώ-
σιν τῆς δραχμῆς, ὡς δείγμα οἰκονομικῆς ὑγείας, δὲν ἔδλεπον ὅτι ἀκρι-
βῶς ἡ ἀπότομος αὕτη ἀλλοίωσις τῆς βίσεως τοῦ μέτρου πάσης ἀξίας ἐν
τῷ τόπῳ ἦτο καταστρεπτικὴ. Διότι δλόκληρος ἡ οἰκονομικὴ σύνθεσις
τοῦ τόπου, αἱ συνομολογημένοι κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην συμβάσεις, αἱ
θίγουσαι δλόκληρον τὴν κοινωνίαν καὶ δημιουργοῦσαι σύμπλεγμα πολυ-
συνθέτων συμφερόντων, ἐγένετο ὑπὸ καθεστῶς ὀρισμένης νομισματικῆς
ἀξίας. Ριζικὸς κλονισμὸς ταύτης θὰ ἀνέτρεπεν αὐτοῦς τοὺς βασικοὺς
ἔρους τῶν γενομένων συναλλαγῶν ἐν μέσῳ τῆς ἐξελιξέως τῶν, θὰ ἐφερε
δὲ ἀνακοπὴν εἰς τὴν πορείαν τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς, ἧς αἱ συνέπειαι θὰ
ἦσαν ἀνυπολόγιστοι. Κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην περίοδον ἡ Ἐθνικὴ
Τράπεζα εἶχε καθήκον νὰ ἐπέμβῃ μὲ δλον τὸν ὄγκον τῆς ἐπιβολῆς τῆς.
Ἐπραξε δὲ τοῦτο κατὰ δύο κατευθύνσεις:

1) Οὐδένα τῶν μετ' αὐτῆς συναλλαγέντων ἐστενοχώρησε τότε, ἐκδώ-
σασα ρητὰς πρὸς τοῦτο διαταγὰς. Ἀνευδοιάστως δὲ ἦλθεν ἀρωγὸς τῆς
ἀγορᾶς διὰ κεφαλαίων, ὅπως βοηθήσῃ ταύτην ν' ἀνταποκριθῇ ἀνελλιπῶς
εἰς τὰς ὑποχρεώσεις τῆς, προλάβει δὲ οὕτω στείσεις πληρωμῶν καὶ ἀπει-
λουμένας πτωχεύσεις, αἰτινες θὰ συμπαρέσυρον εἰς ὄλεθρον εὐρυτάτους
κύκλους τῆς ἐργαζομένης κοινωνίας. Τὰ κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην
περίοδον οὕτω χρηρηγηθέντα κεφάλαια ἀνέρχονται εἰς 155 ἑκατομμύρια
δραχμῶν, ἐντὸς δὲ ὄχι μακροῦ χρόνου, ἀνακοπέισις τῆς δεξυτήτος, τὰ
κεφάλαια ταῦτα, ἐπεστράφησαν, ἐλάχιστον δὲ μέρος αὐτῶν μένει εἰσέτι
πρὸς εἰσπραξίν καὶ τοῦτο ἀσφαλῶς μέλλει νὰ εἰσπραχθῇ.

2) Ἡ ἐνέργεια αὕτη ἀφέωρα εἰς τὰ συμπτώματα μόνον τῆς κρίσεως.
Κύριον ὁμοῦ μέλημα ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ προσπάθεια νὰ κτυπηθῇ αὐτὸ τὸ
αἷτιον τοῦ κακοῦ, κείμενον εἰς τὴν ἀπότομον πτώσιν τῶν τιμῶν. Πρὸς
τοῦτο καὶ ἐπέζητησεν ἡ Τράπεζα διὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς μέσων ν' ἀπορ-
ροφήσῃ εἶταν τὸ δυνατόν μεγαλείτερον μέρος τοῦ ἀθρόως προσφερομένου
συναλλάγματος, ἵνα καλύψῃ καὶ τὰς ἰδίας ἀνάγκας, καὶ τὰ ἀνοίγματα
τὰ ὅποια εἶχον δημιουργήσῃ αἱ προμήθειαι διὰ τὸν ἐπισιτισμὸν κατὰ
τοὺς ἀμέσως προηγουμένους στενοχώρους μῆνας, καὶ ἐν συνεννοήσει
μετὰ τῆς Κυβερνήσεως ἔθεσεν εἰς λειτουργίαν τὰς διατάξεις τοῦ Νομοθ.
Διατάγματος τῆς 29 Νοεμβρίου 1922 καὶ τῆς 23 Ἀπριλίου 1923,
καθ' ἃς ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐπὶ ἐκδόσει τραπεζικῶν γραμματίων, θὰ
ἠγγόραξεν ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα εἰς τὰς ἐκάστης τρεχούσας τιμὰς,
ἵνα ἐπιστρέψῃ τοῦτο πάλιν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ ἀκυρώσει τῶν ἐκδοθέν-
των τραπεζικῶν γραμματίων, ἀμα ὡς τὸ συνάλλαγμα θὰ ἐζητεῖτο πάλιν.

Διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἐπετεύχθη ὅπως πραγματικῶς συγκρατηθῆ ὑπερπληθῆς ἐνίσχυσις, ἐνίσχυθῆ δὲ ἐξ ἄλλου ἢ Ἐθνικῆ Τράπεζα καὶ δι' ἀποθέματος τοῦ Δημοσίου, ἵνα εὐρίσκειται εἰς θέσιν εἰς στιγμὰς, εἴτε στενότητος προσφορᾶς, εἴτε κερδοσκοπικῆς ἐκμεταλλεύσεως, νὰ ἐπεμδαίνῃ πρὸς κατευνασμόν τυχόν παρουσιαζομένης δξύτητος.

Οὕτω κατὰ μὲν τὴν περίοδον τῆς κρίσεως, ἣς αἱ πρῶται δειλαὶ ἐκδηλώσεις ἐσημειώθησαν ἤδη ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς καὶ ἐξηφανίσθησαν κατ' Ἰούνιον, ἡ Τράπεζα δι' ἰδίων μὲν μέσων ἀπερρόφησε διὰ τὰς ἀνάγκας ἑαυτῆς, τοῦ ἐμπορίου καὶ τοῦ ἐπισιτισμοῦ ἐντὸς τῶν δύο μηνῶν Ἀπριλίου καὶ Μαΐου £ 3,684,000, διὰ λογαριασμῶν δὲ τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος £ 470,000. Ἐν συνεχείᾳ δὲ τῆς πολιτικῆς ταύτης μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου, ἐπρομηθεύθη ὑπὲρ τοῦ εἰδικοῦ τούτου ἀποθέματος ἐν συνόλῳ £ 2,652,577. Εἰς ταύτας προσετέθη καὶ τὸ ἐκάστοτε πλεονάζον συνάλλαγμα ἐκ τοῦ ποσοστοῦ τῶν 15 % ἐκ τῶν ἀγορῶν τῶν Τραπεζῶν ἐκ £ 630,239. Ἀνεβιβάσθη οὕτω τὸ σύνολον τοῦ διὰ λογαριασμῶν τοῦ ἀποθέματος συναλλάγματος κατὰ τὸ 1923 εἰς £ 3,282,816.

Τὸ ὑπόλοιπον κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου ἀνέρχεται εἰς £ 2,624,772, διατεθέντος ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ ποσοῦ £ 658,044 ὑπὲρ ἀναγκῶν τοῦ Δημοσίου, χωρὶς ἢ κάλυψις τούτων νὰ προκαλέσῃ ἔντασιν ζήτησεως μὲ τὰς ἐντεῦθεν συνεισίας διὰ τὴν ἀγοράν. Ἡ κυριωτέρα διάθεσις ὑπῆρξεν ἢ τῶν 50 ἑκατομμυρίων λιρετῶν ἢ £ 489,070, τῶν καταδληθεισῶν εἰς τὴν Ἰταλίαν κατ' ἀκολουθίαν τοῦ γνωστοῦ λυπηροῦ ἐπισησοδίου. Σήμερον τὸ ἀπόθεμα τοῦτο ἀνέρχεται εἰς £ 2,400,000 ὡς ἔγχιστα.

Ἡ ἐν τῇ πορείᾳ τοῦ συναλλάγματος τηρητέα πολιτικῆ—κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς—εἶναι ἢ προσπάθεια συγκρατήσεως τῶν τιμῶν ἐντὸς ὁρίων κατὰ τὸ δυνατόν μὴ ἀφισταμένων ἀλλήλων, Βελτίωσις τοῦ ἐγχωρίου νομίσματος, μόνον ἐὰν εἶναι βραδεῖα καὶ βαθμιαία, παρακολουθεῖται δὲ καὶ ὑπὸ ταυτοχρόνου καθολικῆς ἀναρρώσεως τοῦ τόπου καὶ ἰσορροπήσεως τῶν δημοσίων οικονομικῶν δύναται νὰ ἀποδῇ σταθερῶς ὠφέλιμος, διότι μόνον τότε δὲν θὰ συγκλονίζῃ τὴν δυσχερῶς ἐκάστοτε καθισταμένην καὶ συγκρατουμένην ἰσορροπίαν τῶν ἀξιών. Τὴν πορείαν δὲ ταύτην ἔχει χαράξει ἡ Τράπεζα. Ἐλπίζει αὕτη, ἐὰν ἐξαιρετικὰ γεγονότα δὲν παρεμβάλλουν ἀπρόδλεπτα προσκόμματα, νὰ ἐπιτύχῃ σχετικὴν σταθερότητα τιμῶν, βαθμηδὸν δὲ, συντρεχόντων καὶ τῶν ἀνωτέρω ὄρων, καὶ βελτίωσιν τούτων. Τὰ πραγματικὰ δεδομένα ἐπιτρέπουσι τοιαύτην προσδοκίαν. Αἱ εἰς συνάλλαγμα ἀνάγκαι τοῦ Δημοσίου—ἐπισιτισμός, Δημοσίον Χρέος, καὶ ἄλλαι ὑποχρεώσεις τοῦ Κράτους—δὲν ἔρχονται πλέον εἰς συναγωνισμόν πρὸς τὴν ζήτησιν, καλυ-

πτόμεναι ἀκόπως ὑπὸ τοῦ ἐκ τοῦ ποσοστοῦ τῶν 15% ἀθροῦδως ἀντλουμένου συναλλάγματος. Τὸ ὄπλον δὲ, τὸ ὅποσον παρέχει ἢ ἀσκήσις τοῦ ἐκ τοῦ Νομ. Διατάγματος τῆς 23 Ἀπριλίου 1923, δικαιώματος, ὡς ἀπόθεμα μὲν συναλλάγματος δύναται ν' ἀντιτάξῃ πρῶτωμα ἰσχυρὸν κατὰ τῶν ἐξ ἀσταθμῆτων συντελεστῶν περιοδικῶν ἐξέψεων τῆς ἀγορᾶς, ὡς μέσον δὲ κατευνασμοῦ δύναται ἀποτελεσματικῶς ν' ἀπορροφήσῃ πᾶσαν προσφορὰν μέχρις ἐξασθενήσεως κάθε παροξυσμοῦ αἰσιοδοξίας.

Κίνησις τοῦ συναλλάγματος

Ἡ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος διὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐνεργηθεῖσα ἀγοραπωλησία συναλλάγματος ἀποδεικνύει κίνησιν ἀφθονωτέραν τῆς τοῦ προηγουμένου ἔτους, ὀφειλομένην πρωτίστως εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἀπὸ τοῦ τέλους Ἀπριλίου, μετὰ πολλῶν ἐτῶν παρακωλυτικᾶς τῆς ἐλευθερίας διατάξεις, ἤρχισαν πάλιν αἱ συναλλαγᾶι ἀδιάστως νὰ ἐξελλίσσωνται. Συνετέλεσαν ὁμῶς ἐπίσης εἰς τὴν πυκνοτέραν κίνησιν τῶν συναλλαγῶν καὶ ἡ ἐπανερχομένη βαθμηδὸν ἐμπιστοσύνη, κατ' ἀκολουθίαν καὶ τοῦ ὀριστικοῦ τερματισμοῦ τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως, καὶ τῆς ἐλπίδος ὅτι ἡ χώρα θὰ βαδίσῃ πρὸς τὴν γαλήνην. Ἡ σύγκρισις τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν παρέχει, νομίζομεν, ἀψευδὲς τοῦτο μαρτύριον.

Αἱ ἀγοραὶ συναλλάγματος παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κατὰ τὸ 1923,—ἀναγομένων ὄλων τῶν νομισμάτων εἰς λίρας Ἀγγλίας,—ἀνέρχονται εἰς £ 22,255,552. Αἱ ἀντίστοιχοι ἀγοραὶ κατὰ τὸ 1922 ἀνέρχονται εἰς £ 15,072,389. (Σημειωτέον δὲ ὅτι εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο περιλαμβάνεται ἐπὶ δεκάμηνον ἢ ἀγορὰ ὄλων τῶν Τραπεζῶν ὁμοῦ ἐνεργουσῶν ὡς Συνδικάτον). Ἐχομεν δηλαδὴ κατὰ τὸ 1923 ἀγορὰς ἐπὶ πλεον παρὰ μόνης τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς £ 7,183,163. Αἱ ἀγοραὶ αὗται τῶν £ 22,255,552 τοῦ 1923 ἀναλύονται ὡς ἀκολούθως, κατὰ λόγον τῆς πηγῆς ἐξ ἧς προέρχονται:

1) Δυνάμει τοῦ Νομ. Διατάγματος τῆς 23 Ἀπριλίου 1923, 15% τῶν παρὰ τῶν διαφόρων ἐν Ἑλλάδι Τραπεζῶν ἐνεργουμένων ἀγορῶν, περιέρχονται διὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εἰς τὸν Δημοσίον ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τιμῆς τῆς ἀγορᾶς αὐτῶν, διατιθεμένον διὰ τὰς ὑπὸ τοῦ Δημοσίου γενομένας δαπάνας ἐπισιτισμοῦ, Δημοσίου Χρέους, καὶ πάσας τὰς λοιπὰς. Τὸ ποσοστὸν τοῦτο ἀπέδωκεν ἐπὶ 10 μῆνας, (διότι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἀνεστάλη προσαίρως κατὰ Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον) £ 6,855,580 μὲ καθ' ἡμέραν μέσον ὄρον £ 27,412. Πράγματι τὸ ποσὸν τοῦτο ποικίλλει ἀναλόγως τῆς ἐκάστοτε ἐντάσεως τῶν συναλλαγῶν. Οὕτως ἐνῶ κατὰ Φεβρουάριον ἢ ἀπόδοσις ἦτο μόνον £ 289,820, τὸν Δεκέμβριον ἀνῆλθεν εἰς £ 1,178,676.

2) Δυνάμει του αὐτοῦ Νομ. διατάγματος ἐπιτρέπεται, ὡς ἀνέφερον ἤδη, εἰς τὴν Τράπεζαν ν' ἀγοράζῃ συνάλλαγμα ἐπὶ ἐκδόσει ἀντιστοίχων τραπεζικῶν γραμματίων, ὡσάκις αἱ περιστάσεις ἐνδεικνύουν τὴν πρὸς τοῦτο ἀνάγκην. Τὸ ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης ἀγορασθὲν συνάλλαγμα ἀνηλθὲν ἀπὸ τοῦ Μαΐου μέχρι 31 Δεκεμβρίου εἰς £ 2,652,577 ἐπὶ μέσῃ τιμῇ 266.

3) Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ ἔτους καὶ μέχρι τῆς 23 Ἀπριλίου, ἴσχυεν ἡ διάταξις καθ' ἣν ποσοστὸν συναλλάγματος προερχόμενον ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς προϊόντων, ἐπωλεῖτο ὑποχρεωτικῶς εἰς τὸ Δημόσιον ἐπὶ ὀρισμένην τιμῇ ὑπὲρ τῆς καλύψεως τῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ. Τὸ οὕτως ἀποκτηθὲν κατὰ τὸ τετράμηνον συνάλλαγμα ἀνέρχεται εἰς £ 1,924,609.

Τέλος 4) Ἡ Τράπεζα ἠγόρασεν ἀπ' εὐθείας παρὰ τῆς ἀγορᾶς £ 10,822,786, ἐξ ὧν διὰ τῶν Ὑποκαταστημάτων £ 5,106,552.

Ἀνακεφαλαίωσις :

1 Ἐκ ποσοστοῦ 15 % ἀγοραζομένου συναλλάγματος	£. 6,856,580
2) Δυνάμει ἐκδόσεως Νομ. Διατάγμ. 23 Ἀπριλίου 1923	» 2,652,577
3) Ἐκ ποσοστοῦ συναλλάγματος ἐξαγωγῆς προϊόντων	» 1,924,609
4) Ἐκ τοῦ συντοῦ ἀγορασθέντος διὰ λογ(ο)σμὸν τῆς Τρα(ζ)ικῆς	» 10,822,786
	<u>£. 22.255,552</u>

Αἱ παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζικῆς πωλήσεις τοῦ ἔτους ἀνέρχονται εἰς £. 19,087,365.

Αἱ πωλήσεις τοῦ ἔτους 1922 ἀνέρχονται εἰς £. 17,702,170, ἧτοι διαφορά πωλήσεων ἐπὶ πλεόν κατὰ τὸ 1923 £. 1,385,195.

Τὸ 1923 οὕτω παρουσιάζει πωλήσεις μείζονας τοῦ 1922 κατὰ £. 1,385,195, καίτοι δὲ αἱ πωλήσεις τοῦ 1922 ἦσαν ἐπὶ δεκάμηνον αἱ ὑπὸ δλων τῶν Τραπεζῶν διὰ τοῦ Συνδικάτου ἐνεργούμεναι, ἐν τούτοις τὸ 1923, ἕνεκα τῶν ἀφθονωτέρων ἀγορῶν ἀφίνει περίσσευμα, ὡς ἑξῆς :

Ἄορα	£. 22,255,552
Πωλήσεις	» 19,087,365
Ὑπόλοιπον	£. 3,168,187

Αἱ Διαθέσεις τοῦ 1923 ἀναλύονται ὡς ἀκολούθως :

1) Ὑπὲρ τῆς Διεθνούς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ εἰς αὐτὴν ὑποκειμένου δημοσίου χρέους £. 2,087,000, ἡ ἀναλελυμένως κατὰ νομίσματα £. 1,053,801 καὶ Frs 72,359,200.

2) Ὑπὲρ προμηθειῶν ἐπιστιτισμοῦ διὰ τὸ μέχρις Ὀκτωβρίου διάστημα, καθ' ὃ τὴν ἀποκλειστικὴν φροντίδα τούτου εἶχε τὸ Δημόσιον

£ 3,780,000 (ἡ ἀναλελυμένως κατὰ νομίσματα £ 280,083 καὶ \$ 16,081,963). Διὰ τῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος διαθεθειτῶν ὑπὲρ τοῦ ἐπιστιτισμοῦ £ 3,780,000, ἀντιπροσωπευουσῶν δραχ. 1,150,798,083 ἠγοράσθησαν τόννοι σίτου 292,910, ἀλεύρων 5,860, βραδούτου 10,573 καὶ διάφορα τρόφιμα 1,117 ἀντὶ 372,000 τόννων σίτου κατὰ τὸ 1922. Κατὰ τὸ 1922 ὁ ἐπιστιτισμὸς, ἕνεκα τῆς κακῆς τοῦ ἔτους ἐσοδείας ἀπήτησε £ 4,650,091, ἧτοι ἐπὶ πλεόν £ 870,091 τοῦ 1923. Αἱ μετὰ τὴν διάθεσιν τοῦ ὡς ἀνω ποσοῦ γενόμεναι νέαι παραγγελίαι εἴτε ἀπ' εὐθείας παρὰ τοῦ Δημοσίου, εἴτε παρ' ἰδιωτῶν ἀναφέρονται εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ τρέχοντος πλεόν ἔτους, 1924. Οἱ κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου δὲ παραμείναντες πρὸς διάθεσιν τόννοι σίτου καὶ ἀλεύρων, ὧν τὸ ἀντίτιμον ἔχει ἤδη καταβληθῆ, ἀνέρχονται εἰς τόννους 84,000 ἐπαρκοῦντες δὲ περίοδον 2 1/2 μνηνῶν ἀνεξαρτήτως τῶν ἀγορῶν ἃς εἶχε προενεργήσῃ τὸ ἰδιωτικὸν ἐμπόριον.

3) Ὑπὲρ τῆς Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως 50 ἑκατομμύρια Ἰταλικῶν λιρετῶν ἢ £ 489,070.

4) Ὑπὲρ τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν £ 2,200,000.

Εἰς τὴν διάθεσιν ταύτην περιλαμβάνονται αἱ κατὰ τὸ ἔτος γενόμεναι καὶ πληρωθεῖσαι παραγγελίαι τῶν δύο τούτων Ὑπουργείων διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐνισχύσεως τῆς ἀμύνης τῆς χώρας, ἐπίσης δὲ καὶ ἐξοφλήσεις καθυστερουμένων ὀφειλῶν τῶν ἀπὸ τοῦ 1920 ἔτων, αἵτινες θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξοφληθοῦν μὲ τιμὴν λίρας χαμηλοτέραν, ἀλλὰ παρέμειναν ἐκκρεμεῖς ἕνεκα τῆς τότε ἀνεπαρκείας τοῦ Ταμείου.

5) Ὑπὲρ λοιπῶν ἐμβασμάτων τοῦ Δημοσίου βάρυνόντων τὰ διάφορα Ὑπουργεῖα £ 2,836,286. Καὶ μεταξὺ τούτων ποσὸν ὑπὲρ τὰς £ 800,000 ὀφείλεται εἰς ἐξόφλησιν ἐκκρεμῶν ἐκ τοῦ παρελθόντος ἀπαιτήσεων, ἀναφερομένων εἰς διαφόρους παραγγελίας, αἵτινες ἐκρίθη ἀναγκαῖον νὰ ἐνεργηθοῦν χωρὶς ὁμῶς καὶ νὰ ὑπάρχῃ ἐκ τῶν προτέρων βεβαία ἢ κατὰ τὸν ἀκριβῆ χρόνον τῆς ἐκτελέσεως ἐξόφλησις αὐτῶν.

Ἡ ἀθρόα τούτων, κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, πληρωμὴ ἐκαύρασε μὲν τὸ Ταμεῖον, πρὸ πάντων ἀπὸ ἀπόψεως διαθέσεως δραχμῶν, διότι ἀπητήθησαν ὡς ἔγγιστα δραχ. 1,424,114,166 ἐκρίθη ὁμῶς ἀπαραίτητον κατὰ τὸ δυνατόν νὰ ἐπιζητηθῇ ἡ ἐκκαθάρισις τῶν παλαιῶν τούτων λογαριασμῶν, οἱ ὅποιοι συρόμενοι ἐπὶ ἔτη, ἐδημιούργουν βαρεῖαν ἀτμόσφαιραν. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα προθύμως συνέβαλε εἰς τοῦτο, συνειδούσα ὅτι οὕτω πράττουσα ἐργάζεται κυριώτατα ὑπὲρ ἐδραιώσεως τῆς πίστεως τῆς χώρας.

Τέλος 6) Ὑπὲρ τοῦ ἐμπορίου γενικῶς διέθεσε £ 7,695,009.

Παρατηρήσεις

Ἐκ τῶν ἀριθμῶν οὗς ἀνέφερα, τῆς ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως συναλλαγμάτων κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, ἐπιτρέπεται νὰ ἐξαγάγη τις ὄρισμένα συμπεράσματα.

Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι τὸ ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα ἀφθονεῖ σχετικῶς ἐν τῷ τόπῳ. Προέρχεται τούτο ἐκ τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου, ἐξ ἐμβυσμάτων τῆς ἀλλοδαπῆς ἰδίᾳ τῆς Ἀμερικῆς, ἐπίσης ὁμως καὶ ἐξ ἀποθεμάτων εἰς συνάλλαγμα, κατεχομένων ὑπὸ Ἑλλήνων ἐν τῷ ἐσωτερικῷ. Ὅσάκις ἡ ἐμπιστοσύνη ἀνακύπτει ἔρχονται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τὰ ἄλλως ἀποκρυπτόμενα κεφάλαια ταῦτα, ἐνδύομενα εἰς δραχμὰς ἢ ἀξίας εἰς δραχμὰς ἀποτιμωμένας. Τὰ κύματα ὁμως τῆς δυσπιστίας, τὰ ὁποῖα περιοδικῶς ἐπαναφέρει ἡ ἐμφύτος εἰς τὸν Ἑλληνα σκεπτικότης, δημιουργοῦν ἐκάστοτε πρόσθετον ζήτησιν εἰς τὴν κανονικὴν ζήτησιν πρὸς ἐξόφλησιν τῶν ἔναντι τῆς ἀλλοδαπῆς ὑποχρεώσεων. Οὕτω τὸ μεγαλύτερον ἐμπόδιον διὰ τὸν ρυθμικὸν κανονισμὸν τῆς τιμῆς τοῦ συναλλαγματος εἶναι ἡ ἐκάστοτε παρατηρουμένη νευρικὴ σπουδὴ τῶν ἐπιζητούντων νὰ τρέψουν τὰ εἰς δραχμὰς κεφάλαιά των εἰς ξένα νομίσματα, ἵνα συκρατήσουν τὴν ἀξίαν τῆς περιουσίας των ἢ καὶ κερδοσκοπικῶς νὰ ἀδῆξουν ταύτην.

Ἐπάρχουν ὁμως σαφεῖς τινες ἐνδείξεις ὅτι ἡ δυσπιστία δὲν εἶναι πλέον ὁ κανὼν, ἤρχισε δὲ πραγματικώτερον πῶς ν' ἀποτιμᾶται ἡ ἀξία τῆς δραχμῆς καὶ νὰ μὴ ἀπωθῆται αὕτη ἀπὸ τῶν πολλῶν.

Τὰ μεταναστευτικὰ ἐμβάσματα ὀρθῶς ἐθεωρήθησαν ὡς ἀξιόπιστον θερμομέτρον τῆς κρίσεως τοῦ ἔξω τῆς Ἑλλάδος κόσμου περὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἐγχωρίου νομίσματος. Κατὰ τὸ 1922 ἐσημείωσαν ταῦτα τὴν κατωτάτην ἀπὸ πολλοῦ στάθμην, κατελθόντα εἰς μόνον £ 2,095,000 (διὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς). Τὸ ἔτος 1923 παρουσιάζει τὴν πρώτην πάλιν πρὸς τὰ ἄνω ροπήν μὲ £ 1,809,000 εἰσαχθέντων διὰ μόνης τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἢτοι ἀξίαν ἐκ £ 714,000. Ἐκ τῶν στοιχείων δὲ τῶν κυριωτέρων Τραπεζῶν, δυνάμεθα νὰ ὑπολογίσωμεν ὅτι τὰ εἰσαχθέντα κατὰ τὸ 1923 ἐκ μεταναστῶν κεφάλαια ὑπερβαίνουν κατὰ πολὺ τὰ £ 5 ἑκατομμύρια, ἐν ᾧ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος μόλις ἐφθασαν τὰ £ 4 ἑκατομμύρια.

Ἐπίσης ἐνισχυτικὴ ἐνδειξις καλῆς ἐκτιμῆσεως εἶναι αἱ τιμαὶ εἰς ἃς ἐφθασαν, ἐν σχέσει μὲ τὸ ἔτος 1922, τὰ ἐν Ἀγγλίᾳ διαπραγματευόμενα Ἑλληνικὰ χρεώγραφα. Τὰ τοῦ τύπου 5%, ἀπὸ τιμὴν maximum

£ 40—45 τὸ 1922, ἐσημείωσαν τιμὴν £ 50—55 τὸ 1923, προσπελάζουσαν δηλαδὴ πρὸς τὰς ἀλλοδαπὰς ἀξίας χρεωγράφων, ὧν ἡ κεφαλαιοποίησις γίνεσθαι πρὸς 8 $\frac{1}{2}$ —9%.

Ἡ τάσις αὕτη πρὸς εὐνοϊκὴν κρίσιν τῆς ἀγορᾶς τοῦ Λονδίνου, ἀποτελεῖ διὰ τὴν χώραν ἡμῶν πολυτιμώτατον ἐφόδιον. Διότι εἰς τὴν ἀγορὰν ἐκείνην ὑπολογίζονται ἐπὶ τῇ βάσει αὐστηρῶν κριτηρίων οἱ συντελεστοὶ τῆς πίστεως. Ἡ οἰκονομικὴ ἀντοχὴ ἐνός τόπου, ἡ κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ του εὐστάθεια, σταθμίζονται μὲ τὸ μέτρον ἀψευδοῦς πραγματικότητος, κατοπτρίζεται δὲ πιστῶς ἡ κρίσις ἀνευ περιττῆς εὐαισθησίας, εἰς τὴν ἀξίαν ἣτις ἀποδίδεται εἰς τὸ νόμισμα τοῦ τόπου, ἐντεῦθεν δὲ καὶ εἰς τὰς τιμὰς τῶν χρεωγράφων αὐτοῦ. Ὅπόσην σπουδαιότητα ἔχει διὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ ἐξασφάλισις τοιαύτης εὐμενοῦς κρίσεως δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξάρω.

Κίνησις ἐργασιῶν.

Ἡ κίνησις τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς παρουσιάζει κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐξέλιξιν ἀπολύτως ἱκανοποιητικὴν. Εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῶν παραγωγικῶν ἐργασιῶν σημειοῦται οὐσιαστικὴ πρόοδος ἐν σχέσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος. Δηλαδὴ παρὰ τὴν συνεχιζομένην φροντίδα τῆς Τραπεζῆς ὅπως ἔρχεται ἐπίκουρος τοῦ Δημοσίου καὶ ἀπ' εὐθείας πρὸς αὐτό, καὶ διὰ τῆς προμηθείας τοῦ ἐπισιτισμοῦ, ἡ καθαρῶς τραπεζιτικὴ τῆς δρᾶσις δὲν ἠσθάνθη ἀντίκτυπὸν τινα ἐντεῦθεν. Ἀληθῶς ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1922, λόγῳ τῆς μείζονος ἀνέσεως τοῦ Ταμείου, ἡ ἀπορρόφησις παρὰ τούτου διαθέσιμων τῆς Τραπεζῆς ὑπῆρξεν οὐσιωδῶς μικροτέρα. Διότι ἐνῷ κατὰ τὸ 1922 ὑπὸ μορφὴν ὀριστικῶν ἢ προσωρινῶν δανείων καὶ προκαταβολῶν κατέβαλεν αὕτη πρὸς τὸ Δημόσιον ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῆς διαθέσιμων δραχ. 693,000,000 καὶ Frs 50,000,000 ἀκίνητοποίησε δὲ ὑψηλὸν ποσοστὸν τῶν εἰς συνάλλαγμα ἐν τῷ ἐξωτερικῷ διαθέσιμων τῆς, κατὰ τὸ 1923 ὀριστικὸν δάνειον οὐδὲν ἐχορηγήθη, αἱ προσωρικαὶ δὲ προκαταβολαὶ ἀνήλθον εἰς 343 ἑκατομμύρια διὰ νὰ περιορισθοῦν τὴν 31 Δεκεμβρίου εἰς 176 ἑκατομμύρια. Ἐπὶ πλέον τὰ εἰς συνάλλαγμα διαθέσιμα ὅχι μόνον οὐδόλως ἐθίχθησαν, ἀλλ' αἱ συναλλαγματικαὶ περιστάσεις ἐπέτρεψαν μάλιστα καὶ ν' ἀνακτήσῃ ὅσα κατὰ τὸ παρελθὸν εἶχον προκαταβληθῆ, καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ πλήρως τὸν παρὰ τῇ τραπεζῇ τῆς Ἀγγλίας ἀποκείμενον αὐτοῦσιον χρυσόν, καὶ ἴδιον τέλος ὑπὲρ αὐτῆς νὰ δημιουργήσῃ ἀπόθεμα.

Οὕτω μὲ μείζονα ἐλευθερίαν κινήσεως ἠδύνατο νὰ ἔλθῃ ἐπίκουρος εἰς τὰς διαφορὰς ἐν τῷ τόπῳ ἐργασίας. Αὗται εὐρισκόμεναι εἰς περίσῳν Καλιτσονάκι· Ἀρχεῖον· 4. (1924) α'.

άνιούσης φορέας, έξήτουν άφθονίαν κεφαλαίων, διά νά έντεινουν την παραγωγήν και έν τῇ έμπορίᾳ και τῇ βιομηχανίᾳ και τῇ γεωργίᾳ. Ουδένα δέ τῶν κλάδων τούτων έντέρησεν ἡ Τράπεζα τῆς ένισχύσεώς της, διαθέσασα ὡς έκ τοῦ κατωτέρου πίνακος φαίνεται κατά τὸ λήξαν έτος, ἐπὶ πλέον τοῦ 1922, 528 εκατομμύρια δραχμῶν, μὴ περιλαμβανομένων εἰς ταῦτα τῶν διά προμηθείας τοῦ Δημοσίου (έπισιτισμός, Ἀνωτάτη Διεύθ. Μεταφορῶν και ἀγοραί θείου και θειικοῦ χαλκοῦ) ἀσχοληθέντων κεφαλαίων, ἅτινα και ταῦτα ἐμφανίζουσι σημαντικωτάτην αύξησιν κατά τὸ 1923.

Τάς ἐργασίας της δέν ἐτάραξεν ἡ κατά τήν παρελθούσαν ἀνοιξιν ἐκραγεῖσα κρίσις τοῦ συναλλάγματος. Παρά τήν σοβαράν ἀνάπτυξιν τῶν ἐμπορικῶν τοποθετήσεων, ουδένα κίνδυνον ἐνεφάνισεν αὕτη διά τήν Τράπεζαν. Ἡ σημασία δέ τοῦ γεγονότος τούτου ἐξάιρεται εἰ μᾶλλον, ἐάν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ κρίσις εὔρε τας ἐμπορικὰς ἐργασίας εἰς έντασιν, κατά συνέπειαν τῆς λόγω τῆς ἐξασφαλισθείσης ἡρεμίας, κανονικῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἐργασιῶν ἐν Μακεδονίᾳ και Θράκῃ. Ἡ προτοῦσα ἀνάπτυξις τῆς κινήσεως ἐν τῇ Κέντρῳ και ταῖς ἐπαρχίαις—και ἡ ἀνάγκη τῆς ἀμεσωτέρας ἀντιλήψεως τῆς Τραπέζης εἰς διαφόρους πυκνῶς κατοικουμένας περιφερείας μέ παραγωγήν ἀξιόλογον, ἐπέδρασε και τήν ἰδρυσιν ὑποκαταστήματος ἐν Ἀθήναις τὸ ὅποιον ὄσον ὄπω θ' ἀρχίσῃ λειτουργοῦν και τριῶν Ὑποκαταστημάτων ἐν Μακεδονίᾳ—Βερροίᾳ, Αἰκατερίνῃ και Γρεβενοῖς.—Μελετᾷ ὁμως ἡ Διοίκησις πρόγραμμα βαθμιαίας ἀναπτύξεως τοῦ δικτύου τῶν Ὑποκαταστημάτων, ἐν τῇ πεποιθῆσει ὅτι ταῦτα θά ἐξυπηρετήσουν και πληθυσμούς στερουμένους έντελῶς τραπεζιτικῆς συνδρομῆς και τὰ συμφέροντα τῆς Τραπέζης. Ἡ ἀληθῶς έντατικῆ ἐργασία ἣτις παρατηρεῖται σχεδόν πανταχοῦ ἀσφαλίζει τήν παραγωγικότητα τῶν ἰδρυθησομένων Ὑποκαταστημάτων.

Ὁ κάτωθι πίναξ δεικνύει τὰ διατεθέντα εἰς τας παραγωγικὰς ἐργασίας τῆς Τραπέζης ποσὰ εἰς χιλιάδας δραχμῶν κατά τὸ έτος 1923 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προηγούμενον έτος ὡς και τήν ἐπὶ πλέον διαφοράν κατά τὸ λήξαν έτος.

Προεξοφλήσεις.

Γοργῶς ἀναπτύσσεται ὁ κλάδος τῶν προεξοφλήσεων, ἀποδίδει δέ ἡ Διοίκησις ἰδιαίτεράν σημασίαν εἰς τήν ἐργασίαν ταύτην τῆς προσωπικῆς πίστεως. Καί ἐν τῇ Κέντρῳ και εἰς τὰ Ὑποκαταστήματα, διά συντόνου μελέτης, ἐπιζητεῖται ἡ κατάρτισις και ἐνημέρωσις πιστωτικῶν καταλόγων, κατά τὸ δυνατόν πλήρων, ὅστινες δίδοντες ἀκριβῆ εἰκόνα τῆς κατά τόπους οἰκονομικῆς καταστάσεως, ἐπιτρέπουν εἰς τήν Τράπεζαν

	1921	1922	1923	ΑΥΞΗΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1923
Προεξοφλήσεις		552,778	705,090	Αύξησης 27,5 0/0
Χορηγήσεις πρὸς Γεωργούς και κτηματίας		92,787	210,722	» 127,1 0/0
Δάνεια και Ἀνοικτοὶ Λογαριασμοὶ ἐπ' ἐνεχύρω χρηματογράφων	228,668	508,562	387,971	ἐλάττωσις 23,7 0/0(*)
Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρω ἐμπορευμάτων		944,184(1)	1,292.027(2)	Αύξησης 36,8 0/0
Λογαριασμοὶ Ὑπουργείου				
Ἐπισιτισμοῦ ἐκ προμηθειῶν, Ἀνωτάτης Διεύθυνσεως Μεταφορῶν και θείου και θειικοῦ χαλκοῦ		677.601	1,211,452	» 78,7 0/0
Δάνεια και Ἀνοικτοὶ Λογαριασμοὶ ἐπὶ ὑποθήκῃ	63,106	103,477	127,027	» 22,8 0/0
Δάνεια πρὸς Δήμους, Δημάρχους και ἄλλα νομικὰ πρόσωπα		18,314	25,249	» 37,7 0/0

διά τῆς προεξοφλήσεως βραχυπροθέσμων γραμματίων νά ἔρχεται ἰσχυρῶς ἐπίκουρος εἰς τοὺς παραγωγικῶς ἐργαζομένους κύκλους.

Ὁ προεξοφλητικὸς τῆς Τραπέζης τόκος ἦτο καθ' ὅλον τὸ ὑπὸ κρίσιν έτος 7 1/2 0/0, παρά τήν ὄψωσιν ἣν ἐνεφάνισεν οὗτος ἐν τῇ ἀγορᾷ.

Κατὰ τήν διάρκειαν τοῦ λήξαντος έτους διετεθήσαν διά μὲν τοῦ Κέντρου δραχ. 171,867,000, ἐναντι δρ. 141,188,000 κατά τὸ 1922, διά δέ τῶν Ὑποκαταστημάτων δραχ. 533,223,000 ἐναντι δραχμῶν 411,290,000 κατά τὸ 1922. Διετεθήσαν δηλαδή ἐν συνόλῳ δραχμαὶ 705,090,000.

Παρά τήν ὀγκώδη αὕτην διάθεσιν ἡ σχέσις μεταξὺ καθυστερήσεων και διατεθειμένων κεφαλαίων εἶναι ὡς ἐγγιστα 4,7 0/0.

Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρω τίτλων.

Τὰ Δάνεια και οἱ Ἀνοικτοὶ Λογαριασμοὶ ἐπ' ἐνεχύρω Χρηματογράφων, παρουσιάζουν ἐκ πρώτης ὄψεως ἐλάττωσιν ἐναντι τοῦ προηγούμενου έτους.

* Ἡ παραβολὴ δέον νά γίνῃ πρὸς τὸ έτος 1921, διότι κατά τὸ 1922 παρεβλήθη ἡ ἐπὶ τῶν προσωρινῶν τίτλων τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Δανείου ἐκ τοῦ Νόμου χορηγήσεως δανείων, ἣτις και ἀνεβίβασε τὸ διατεθὲν ποσὸν κατά τὸ 1922 εἰς 508 εκατομμύρια. Ἐν τῷ μεταξὺ τὰ δάνεια ταῦτα ἐξοφλήθησαν σχεδόν ἐξ ὀλοκλήρου.

(1) Ἐξ ὧν δανείων ἐπ' ἐνεχύρω εἰς παραγωγούς και συνεταιρισμούς	58,514,000
(2) Ἐξ ὧν δανείων ἐπ' ἐνεχύρω εἰς ἄλλους	9,297,000
	8 *

γουμένου έτους. Τοῦτο όμως οφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τὸ 1922 ὁ λογαριασμός τῶν δανείων τούτων ἐξωγκώθη ἕνεκα τῶν δανείων ἐπὶ τίτλων τοῦ ἀναγκαστικοῦ δανείου, ἅτινα ἐν τῷ μεταξὺ ἐξωφλήθησαν μέχρι ποσοῦ 11 ἑκατομμυρίων περίπου. Ἐὰν κατὰ τὴν σύγκρισιν τῶν δύο ἐτῶν δὲν ληφθοῦν ὑπ' ὄψει τὰ ὑποχρεωτικά ταῦτα δάνεια, χορηγηθέντα ὑπὸ ἀπόλυτον προσωρινότητα, ὁ κλάδος οὗτος παρουσιάζει πράγματι αὐξησιν εἰς τὰ κατὰ τὴν 31 Δεκεμ. 1923 διατεθειμένα κεφάλαια ἐκ δραχ. 18,214,000. Ἐν συνόλῳ τὰ ἀπασχοληθέντα κεφάλαια ἀνέρχονται εἰς δρ. 387,971,000.

Ὁ τόκος ἐπὶ τῶν δανείων τούτων ἀνήρχετο εἰς 8%. Ἐπὶ τῶν ἀνοικτῶν λισμῶν ἡ προμήθεια ἦτο 1/2% ἐτησίως.

Κατὰ τὴν περίοδον τῆς κρίσεως τοῦ Μαΐου — Ἰουνίου, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἔλαβε τὴν πρωτοβουλίαν ὅπως, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν κυριωτέρων Τραπεζῶν, ἔλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὸ Χρηματιστήριον, διὰ δανείων ἐπ' ἐνεχύρῳ τίτλων ὑπὸ ἐξαιρετικούς ἔρους. Ἐκρίνετο ἀπαραίτητον, — καὶ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ εἶχε σύμφωνον καὶ τὴν ἀντίληψιν τῶν λοιπῶν Τραπεζῶν, — ὅπως, ἵνα προλάβῃ οἰκονομικὰς καταστροφὰς, αἵτινες θὰ ἦσαν ἀναπότρεπτον ἀποτέλεσμα τῆς τραχύτητος τῆς τότε κρίσεως, εἰσηγηθῆ παρέκκλισιν τῶν αὐστηρῶν ἔρων. Τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν εὐεργετικὸν διὰ τὴν κλυδωνιζομένην ἀγοράν. Ἐκτοτε τὸ δάνειον τοῦτο, διὰ τῆς ἐντίμου προσπαθείας τῶν πρὸς στιγμὴν ἀτυχησάντων οφειλετῶν, βαδίζει διὰ βαθμιαίων ἐλαττώσεων πρὸς τὴν κανονικὴν του λύσιν.

Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων

Αἱ ἐπὶ ἐμπορευμάτων ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς σημειῶνουν ἐπίσης σημαντικὴν αὐξησιν. Τὰ εἰς ταύτας ἀπασχοληθέντα κεφάλαια κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἀνήλθον εἰς δραχ. 1,292 ἑκατομμύρια ἀπὸ δραχ. 944 ἑκατομμύρια κατὰ τὸ 1922, δηλαδὴ παρουσιάζουν αὐξησιν κατὰ τὸ 1923 36,8%. Ἀπέδωκαν δὲ τὰ δάνεια ταῦτα ὠφελείας δραχ. 38,114,000 ἔναντι δραχ. 16,811,000 κατὰ τὸ 1922, ἐξ ὧν ἐκ τῶν Ὑποκαταστημάτων προέρχονται δραχ. 35,547,000 κατὰ τὸ 1923, ἔναντι δραχ. 16,262,000 κατὰ τὸ 1922, ἧτοι παρουσιάζουν αὐξησιν 126%. Ἐννοεῖται ὅτι τὰ ἐπὶ ἐμπορευμάτων δάνεια ἦσαν ἐκτεθειμένα εἰς τοὺς κινδύνους οὓς συνεπάγεται ἡ ἀπότομος μεταβολὴ τῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος, ἧτις ἀλλοιώνει καὶ τούτων τὴν ἀξίαν, ἐπομένως τὴν βάσιν τῆς ἐγγυήσεως. Παρὰ τὰς παρατηρηθείσας όμως κατὰ τὸ ἔτος εὐρυτάτας διακυμάνσεις, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἕνεκα τῶν ὑπαρχόντων ἀσφαλῶν περιθωρίων εὐρέθησαν ἐκτεθειμένα τὰ χορηγηθέντα κεφάλαια. Δέον όμως νὰ ἐξάρῳ ὅτι καὶ ἡ ἀγορὰ εἰδείξεν ἀντοχὴν ἀξιοσημείωτον, ὅπου δὲ ὅπως ἐν Θεσσαλονίκῃ

αἱ χορηγήσεις ἦσαν μεγάλαι, αὐθορμήτως προσεφέρθησαν συμπληρωματικαὶ ἐγγυήσεις, ἀκόπως δὲ συνεστάλη τὸ ποσὸν τῶν δανεισμένων κεφαλαίων.

Κτηματικὴ πίστις

Ἡ Κτηματικὴ Πίστις, εἴτε ἀναφερομένη εἰς δάνεια πρὸς ἰδιώτας, εἴτε πρὸς νομικὰ πρόσωπα, εἶναι φανερόν ὅτι λόγῳ τῶν ἐξαιρετικῶν συνθηκῶν τοῦ ἀθρόως αὐξηθέντος πληθυσμοῦ θὰ παρουσίαζεν αὐξησιν ἀσυνήθη. Τὰ ἀπασχολημένα κεφάλαια ἐν τῷ κλάδῳ τούτῳ ἀνέρχονται τὴν 31 Δεκεμβρίου 1923 εἰς 336 ἑκατομμύρια ἔναντι 247 ἑκατομμυρίων τὴν 31 Δεκεμβρίου 1922, δηλαδὴ ἡ προκύπτουσα διαφορὰ ἐπὶ πλέον εἶναι 89 ἑκατομμύρια.

Παρὰ τὴν αὐξησιν ταύτην ἡ ἀναλογία τῶν καθυστερήσεων πρὸς τὸ σύνολον τῶν διατεθειμένων κεφαλαίων εἶναι μόνον 5,2% ἔναντι 7,1% κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Ὁ κλάδος όμως οὗτος προώριστα νὰ δείξῃ ἐφεξῆς γοργὴν ἀνάπτυξιν. Ἡ βαθεῖα κρίσις ἕνεκα ἐλλείψεως ἐπαρκῶν οἰκοδομῶν, ἧτις παρατηρεῖται ὄχι μόνον ἐν τῇ πρωτεύουσῃ, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς πόλεις, καὶ αὐτὰς τὰς μικροτέρας, ἰδίᾳ τῶν Νέων Χωρῶν, — ἐλλείψεως ἦν οἱ γνωρίζοντες ἀναδιβάζουσιν εἰς πολλὰς δεκάδας χιλιάδων οἰκιῶν, — γενεὰ ἐρώτημα ὄχι μόνον οἰκονομικῆς, ἀλλὰ καὶ ὑψίστης κοινωνικῆς σημασίας. Ἡ κυβέρνησις ἐν συνειδήσει τῆς ἀνάγκης ἐζήτησε νὰ προαγάγῃ τὸ ζήτημα διὰ τῶν περὶ εὐθυνῶν οἰκιῶν εὐμενῶν νομοθετικῶν διατάξεων. Διὰ τὴν λύσιν όμως τοῦ προβλήματος πάντες προσβλέπουν εἰς τὴν ἀρωγὴν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, καὶ ἕνεκα τοῦ χαμηλοῦ τόκου μὲ τὸν ὅποιον ἐπιβαρύνεται ὁ ἐνυπόθηκος οφειλέτης ὀρισμένου εἰς 6% καὶ ἕνεκα τοῦ μεγέθους τῶν κεφαλαίων τὰ ὅποια ἀπαιτεῖται ταύτη ἐργασία.

Εἰς τὰς ἀνάγκας ταύτας πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ αἱ εὐλογοὶ ἀπαιτήσεις τῶν Δήμων, λιμένων καὶ τῶν ἄλλων Δημοσίων ὀργανισμῶν, οἱ ὅποιοι ἐν ἀπόψει τῶν ἔργων τὰ ὅποια ἀξιοῖ ἡ ἀνάγκη ὅπως ἐκτελεσθοῦν ἀνευ χρονοτριβῆς, ἀπευθύνονται πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν μὲ ἀθρόας αἰτήσεις δανεισμοῦ κεφαλαίων.

Ἐν ἀπόψει τῆς ἐντάσεως τῶν ἐργασιῶν τούτων, ἡ Διοίκησις τῆς Τραπεζῆς, θέτουσα εἰς ἐφαρμογὴν σχέδιον ὕπερ ἀπὸ ἐτῶν ἐμελέτα, προήλθεν εἰς συνεννόησιν μετὰ τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως ἀποσχίσῃ τὸν σχετικὸν κλάδον καὶ προβῇ εἰς ἴδρυσιν ἐξ ἑαυτῆς ἰδίας Τραπεζῆς κτηματικῆς πίστεως. Ὁ αὐτοτελής οὗτος ὀργανισμὸς, ἀφωσιούμενος ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν σκοπὸν τῆς παρακολουθήσεως τῶν ἀναγκῶν τούτων, θὰ

δυνηθή κατά τὰ εἰς ἄλλα τὰ λοιπὰ κράτη ἀπὸ μακροῦ ἰσχύοντα, νὰ ἱκανοποιηθῇ ἐντελέστερον τὰς ἀπαιτήσεις τῆς κοινωνίας. Ἡ σχετικὴ πρὸς τοῦτο μελέτη ἤρξατο ἤδη, ἀμα δὲ ὡς καταστῆ ὄριμος θὰ ὑποβληθῇ ὑπὸ τὴν κρίσιν ὑμῶν.

Ἀγροτικὴ πίστις.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς Ἀγροτικῆς Πίστεως ἠκολούθησε καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος τὸ διαγεγραμμένον πρόγραμμα, ἐνισχύσεως τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Τὰ διατεθειμένα κεφάλαια ἀξαναρόμενα σταθερῶς ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος κατὰ σύστημα ἀσφαλίζον τὴν παραγωγικότητα τῶν δανείων καὶ τὴν κανονικὴν τούτων ρευστοποίησιν, μαρτυροῦν τὴν συνεχῆ εὐρυνσιν τῆς δράσεως τῆς Τραπεζῆς ἐν τῷ ἰδιοτύπῳ τούτῳ κλάδῳ τῆς πίστεως, δι' ὃν, λόγῳ τῆς γενικωτέρας του σημασίας, οὐδὲν ἄλλο κεφαλαίων, ἔχει τάξει ἢ Διοίκησις.

Τὰ διατεθέντα ἐν συνόλῳ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος εἰς τὰς ἐργασίας τῆς γεωργικῆς πίστεως νέα ἄλλα κεφάλαια, συμπεριλαμβανομένων εἰς ταῦτα καὶ τῶν πρὸς παραγωγὸς καὶ ἀγροτικὸς συνεταιρισμοὺς δανείων ἐπ' ἐνεχύρῳ, ἅτινα ἐν τῷ ἰσολογισμῷ περιλαμβάνονται εἰς τὸν γενικὸν λογαριασμὸν «Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ Ἐμπορευμάτων» (ἀνεξαρτήτως τῶν διατεθειμένων ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους) ἀνήλθον εἰς δρ. 220,019,362 ἔναντι τοῦ ἔτους 1922 δρ. 151,301,123 καὶ τοῦ ἔτους 1921 δρ. 72,265,239.

Κατανέμονται δὲ τὰ κεφάλαια ταῦτα κατὰ περιφερείας ὡς ἑξῆς:

1) Εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα	Δρ. 7,490,042	ἔναντι	Δρ. 4,583,939	τοῦ 1922
2) » » Θεσσαλίαν	» 13,252,526	» »	» 7,162,915	» »
3) » » Κεντρικὴν καὶ Δυτικὴν Μακεδονίαν	» 12,292,700	» »	» 4,342,392	» »
4) » » Ἀνατ. Μακεδονίαν	» 88,659,782	» »	» 34,810,885	» »
5) » » Δυτικὴν Θράκην	» 37,115,802	» »	» 17,811,942	» »
6) » » Κρήτην	» 4,177,911	» »	» 2,272,188	» »
7) » τὰς Ἰονίους Νήσους	» 12,683,564	» »	» 3,546,089	» »
8) » τὴν Πελοπόννησον	» 42,559,821	» »	» 70,548,099	» »
9) » τὰς λοιπὰς περιφερείας	» 1,787,214	» »	» 6,152,674	» »
	(ἀνεὺ τῆς Ἀνατ. Θράκης)	(μετὰ τῆς Ἀνατ. Θράκης)		
	<u>220,019,362</u>	<u>151,301,123</u>		

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου φαίνεται ὅτι, αἱ κυρίως ὠφεληθεῖσαι ἐκ τῶν γεωργικῶν δανείων περιφέρειαι, εἶναι αἱ τῆς Μακεδονίας, Θράκης καὶ Πελοποννήσου, καίτοι ἡ τελευταία ἕνεκα τῆς κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ταχείας διαθέσεως τοῦ σταφιδοκάρπου παρὰ τῶν παραγωγῶν, δὲν εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ζητήσῃ σοβαρὰ δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ 1922, ὅπου παρουσίασεν μεγάλην κίνησιν τοιούτων. Τὰ

δύο κύρια δηλαδὴ γεωργικὰ προϊόντα ἡμῶν, τὰ ὅποια κρατοῦν περιόπτιον θέσιν εἰς τὴν παραγωγὴν τῆς χώρας, ἔτυχον καὶ τῆς ἰσχυροτέρας οικονομικῆς ἀρωγῆς, ὑπὸ τὴν μορφήν ταύτην τῆς πίστεως. Ἀληθῶς οἱ παραγωγοὶ τῶν περιφερειῶν τούτων, τυχόντες ἐκ τῆς φύσεως τῆς ἐργασίας τῶν καὶ τῆς διαδόσεως τοῦ προϊόντος τῶν μείζονος οικονομικῆς ἀνατροφῆς, ἀνεγνώρισαν ἐγκαιρώτερον τὴν ἀξίαν τῆς ἀλληλεγγύης, ἥτις εἶναι ἡ βᾶσις τῆς ἀγροτικῆς πίστεως. Παρατηρεῖται ὅμως εὐτυχῶς βαθμιαία ἐπέκτασις καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας τῶν γεωργικῶν δανείων, ἔχομεν δὲ τὴν βᾶσιμον ἐλπίδα ὅτι ἀσχοῦντες διὰ τῶν διευθυντῶν τῶν Ὑποκαταστημάτων ἐντατικὴν προπαγάνδαν, θὰ ἐπιτύχωμεν ὅπως ἐντὸς ὀλιγίστων ἐτῶν διαδοθῶν καθ' ἅπασαν τὴν χώραν τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα τῆς ὑγιούς ἀγροτικῆς πίστεως.

Εἰδικώτερον σημειοῦμεν ὅτι ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, τηροῦσα ἀπαρεγκλίτως τὴν ἀρχὴν ὅτι ἡ διὰ τῶν συνεταιρισμῶν ἐξυπηρέτησις τῆς πίστεως τῶν ἀγροτῶν, ἀποτελεῖ τὸν μᾶλλον πρόσφορον τρόπον καὶ τὸν προσήκοντα τύπον τῆς ἀσκήσεως τῆς πίστεως, ἠύρουν ἐπὶ μᾶλλον κατὰ τὸ λήξαν ἔτος τὰς πρὸς τοὺς οικονομικοὺς τούτους ὀργανισμοὺς χορηγήσεις τῆς. Ὅστω ἐκ τῶν συνολικῶν νέων χορηγήσεων τοῦ ἔτους 1923 ἐκ δραχ. 220,019,362 ἐχορηγήθησαν:

πρὸς ἰδιώτας γεωργοὺς	Δραχ.	105,048,190
πρὸς ἀγροτικὸς συνεταιρισμοὺς	»	114,971,172
ἐνῶ κατὰ τὸ 1922 ἐχορηγήθησαν:		
πρὸς ἰδιώτας γεωργοὺς	»	75,743,486
πρὸς ἀγροτικὸς συνεταιρισμοὺς	»	75,557,637

ἤτοι αἱ πρὸς ἀγροτικὸς συνεταιρισμοὺς νέαι χορηγήσεις κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐμφανίζουσι ἐν σχέσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος ἀξίαν κατὰ δραχ. 39,413,535.

Ἀπὸ ἀπόψεως καθυστέρησεως ἐξεταζόμεναι αἱ πρὸς συνεταιρισμοὺς χορηγήσεις εἰς τὰς δύο κυριώτερας περιφερείας τὰς σταφιδοφόρους καὶ καπνοφόρους ἐμφανίζουσι τὸν ἑξῆς ἱκανοποιητικὸν ἀπολογισμὸν:

α' Ἐκ τῶν χορηγήσεων τῶν τελευταίων ἐννέα ἐτῶν πρὸς τοὺς γεωργικοὺς (Συν)σμοὺς τῶν σταφιδοφόρων ἐπαρχιῶν, ἀνελθουσῶν εἰς δραχ. 115,628,909 ἀπομένει καθυστέρησις δραχ. 179,598,45 ἀναλογοῦσα εἰς ποσοστὸν 1% τοῖς χιλίοις καὶ αὕτη πλήρως ἐξησφαλισμένη.

β') Ἐκ τῶν χορηγήσεων πρὸς Γεωργικοὺς (Συν)σμοὺς τῶν καπνοπαραγωγικῶν περιφερειῶν, ἀνελθουσῶν κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν εἰς δραχ. 121,778,601.60 ἀπομένει καθυστέρησις δραχ. 559,711.50 ἀναλογοῦσα εἰς ποσοστὸν κατώτερον τοῦ ἡμίσεως τοῖς ἑκατὸν, ἐπίσης πλήρως ἀσφαλείας τῆς Τραπεζῆς, ὀφειλομένη δὲ εἰς

τὴν μὴ εἰσέτι πώλησιν τοῦ παραχθέντος καπνοῦ διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ὁποῦ εἶχεν χορηγηθῆ.

Αἱ προσωπικαὶ πιστώσεις διαρκῶς ἀναθεωροῦμεναι καὶ προσαρμοζόμεναι πρὸς τὴν ἐξέλιξιν τῆς φερεγγυότητος τῶν πιστοῦχου ἐμφανίζονται ὡς ἑξῆς:

α') Ὡς πρὸς τοὺς Συνεταιρισμοὺς.

Ἐν τέλει τοῦ 1922 ὑπῆρχον πιστοῦχοι Συνεταιρισμοὶ 522 μὲ σύνολον πιστώσεων δραχ. 37,004,200, ἐν τέλει δὲ τοῦ 1923 ὑπῆρχον πιστοῦχοι Συνεταιρισμοὶ 663 μὲ σύνολον πιστώσεων δραχ. 64,320,500.

β') Ὡς πρὸς τοὺς Γεωργούς :

Τὴν αὐτὴν πρόσοδον σημειοῦν αἱ προσωπικαὶ πιστώσεις ὡς πρὸς τοὺς γεωργούς. Αἱ ὑπερ τῶν ἰδιωτῶν γεωργῶν ὑφιστάμεναι ἐν τέλει τοῦ 1922 πιστώσεις ὑπέστησαν κατὰ τὸ 1923 σημαντικὴν ἀναθεώρησιν καὶ ἐκκαθάρισιν. Ὄστω δὲ ἐν τέλει τοῦ λήξαντος ἔτους ὑπῆρχον ἐν ἰσχύϊ πιστοῦχοι 111,838 μὲ σύνολον πιστώσεων δραχ. 227,777,380, ἀπέναντι τῶν ἐν τέλει τοῦ 1922 πιστοῦχων 111,475 μὲ σύνολον πιστώσεων δραχ. 172,933,345 καὶ ἐν τέλει τοῦ 1921 πιστοῦχων 99,878 μὲ σύνολον πιστώσεων δραχ. 132,164,045.

Ἄλλὰ τὸν κλάδον τοῦτον τῆς πίστεως ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἔχει καθήκον νὰ εὐρύνῃ ἔτι μᾶλλον, ἐν ἀπόψει τῶν προβλημάτων τὰ ὅποια τίθενται πρὸ ἡμῶν. Ἡ ἐπίλυσις τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ καὶ ἡ ἐγκατάστασις τῶν ἀγροτῶν προσφύγων, ἐπιβάλλουν εἰς αὐτὴν νὰ συντελέσῃ ὅπως ἡ ἀποκατάστασις εἰς μικροϊδιοκτίητας τῶν ἀκλήρων γεωργῶν ἀποβῆ ὀικονομικῶς παραγωγικὸν ἔργον, καὶ διὰ τοῦς ἀποκαθισταμένους καὶ διὰ τὴν χώραν ὀλόκληρον. Μοιραίως δὲ εἶναι καταδικασμένη εἰς ἀποτυχίαν ἡ προσπάθεια τῆς λύσεως τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος, ἐὰν οἱ ἀποκαθιστάμενοι εἰς ἰδιοκτίητας καθ' ἑαυτοὺς δὲ ἀνεπαρκεῖς χωρικοί. δὲν τύχωσι συνεχοῦς πιστωτικῆς ἐνισχύσεως, εὐρυνοῦσης τὰ ὀικονομικά των μέσα. Ἀληθῶς ἡ πιστωτικὴ αὐτὴ ἐνίσχυσις, ἐὰν δὲν παρακολουθεῖται ἐκ τοῦ σύνεγγυς διὰ νὰ διαπαιδαγωγῆσθαι παραλλήλως τὸν γεωργόν, δύναται ν' ἀποβῆ μέτρον ὀλέθριον ἐγκυμονοῦν κινδύνους ὄχι μόνον ὀικονομικοῦς ἀλλὰ καὶ κοινωνικοῦς. Ἡ μέχρι τοῦδε πεῖρα ἐπιτρέπει νὰ ἐλπίζῃ τις, ὅτι ἡ στενὴ συνεργασία Κράτους καὶ Τραπεζῆς ἐν τῇ ἐργασίᾳ ταύτῃ, δύναται ν' ἀναπτύξῃ καὶ νὰ ἐμπεδώσῃ τὴν πίστιν, τὴν ὀικονομικὴν ἀξίαν τῆς ὀποίας ἀπτόως μέχρι τοῦδε

ἀντελήφθησαν οἱ μετὰ τῆς Τραπεζῆς συναλλασσόμενοι συνεταιρισμοὶ καὶ ἄτομα, βαθμηδὸν καταστάντες ὀικονομικῶς ἀνεξάρτητοι.

Καταθέσεις

Αἱ καταθέσεις κατὰ τὸ λήξαν ἔτος παρουσιάζουν ἀξιοσημειωτὸν πρόσοδον,

Κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1923 εἶχον, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν 31 Δεκεμβρίου 1922, ὡς ἑξῆς:

	1922	1923
	(Εἰς ἑκατομύρια Δραχμῶν)	
Καταθέσεις Ὀψεως	925	1,362
Ταμειωτηρίου	197	221
Διαρκεῖς καὶ ἐπὶ προθεσμία	951	944
Σύνολον:	2,073	2,527

διαφορὰ δηλαδὴ ἐπὶ πλέον κατὰ τὸ 1923 δραχ. 454 ἑκατομύρια.

Ἡ παρατηρουμένη μείωσις τῶν διαρκῶν καὶ ἐπὶ προθεσμία καταθέσεων, ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν εἰς χρυσὸν καὶ ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα καταθέσεων, ἧτις εἶναι συνέπεια τοῦ ἀτυχοῦς ὀικονομικῆς ἐμπνεύσεως νομοθετήματος τῆς 11 Μαΐου 1923, δι' οὗ ἐτράπησαν αἱ εἰς αὐτοῦσιον χρυσὸν καταθέσεις τῆς ἡμέρας ἐκείνης εἰς καταθέσεις ὀψεως εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια. Ἡ Διοίκησις τῆς Τραπεζῆς δὲν παρέλειψεν ἐπανειλημμένως νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ ὀικονομικῶς ἀσυμφῶρου καὶ ἀδίκου μέτρου, ἐλπίζει δὲ ὅτι θὰ ἐπιτευχθῆ ἀναθεώρησις τούτου. Κατὰ τὰ λοιπὰ αἱ καταθέσεις ἔδειξαν πορείαν ἰσχυρῶς ἀνιούσαν. Ὁ φόβος ὅστις ἐκράτει εἰς ἀδράνειαν τὰ διαθέσιμα κεφάλαια μακρὰν τῆς Τραπεζῆς κατὰ τὸ παρελθόν, ἔνεκα τῆς δυσπιστίας ἣν ἐνέπνεον τὰ ἐκάστοτε λαμβανόμενα αὐθαίρετα μέτρα, δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι βάλει ἐκλείπων. Ἀφθονώτερον δὲ καὶ τολμηρότερον κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐξήρχοντο τῶν κρυπτῶν των κεφάλαια, ἰδίᾳ τῶν ἐπαρχιῶν κατατεθειμένα παρὰ τῇ Τραπεζῇ. Ἐν τῇ μελέτῃ ὅμως τῆς κινήσεως τῶν καταθέσεων δὲν πρέπει νὰ παραραθῆ ὁ συναγωνισμὸς ὃν ὑφίστανται αὐταὶ λόγῳ τοῦ ὑψηλοῦ τόκου τῶν Ἐντόκων γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης. Ἐκ τῶν κατὰ τὸ 1923 ριφθέντων εἰς τὴν ἀγορὰν νέων τραπεζικῶν γραμματίων ἐκ δρ. 1,150,000,000 (περιορίζω δὲ εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο ἐν προκειμένῳ τὴν ἀξίησιν, διότι μόνον κατὰ τοὺς ἐσχάτους μῆνας τοῦ ἔτους ἐσημειώθη ταχύτερα λειτουργία ἐκδόσεως τραπεζικῶν δι' ἀγορὰν συναλλάγματος) μέρος ἐπανήλθεν ὑπὸ μορφῇν καταθέσεων, ἧτοι 454 ἑκατομύρια τὸ πλεῖστον δὲ ἐνεδύθη εἰς ἔντοκα γραμμάτια, ἧτοι 603 ἑκατομύρια δραχμῶν. Ὅπως δὴποτε τὸ ὀικονομικῶς ἰκανοποιη-

τικόν ἐν τῆς παρατηρήσεως τῶν ἀριθμῶν τούτων εἶναι ὅτι σαφῶς διαγράφεται ἡ τάσις τοῦ κοινοῦ — ἐργαζομένου καὶ μὴ — νὰ μὴ κρατῆ εἰς ἄγονον ἀπραξίαν εὐρύτερον τοῦ προσήκοντος ταμειακὸν περιθώριον, ἀλλὰ νὰ περιορίζῃ τοῦτο μέχρι τοῦ ἀπαραιτήτου μόνον διὰ τὰς τρεχούσας ἀνάγκας.

Ἡ Διοίκησις τῆς Τραπεζῆς εἶναι εὐτυχῶς δυναμένη νὰ θεβαιώσῃ τὴν Συνέλευσιν εὖ καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἢ συνδρομῇ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Τραπεζῆς εἰς ὅλους τοὺς βαθμοὺς τῆς ἱεραρχίας ὑπῆρξεν ἄξια πάσης ἀναγνωρίσεως. Μετ' ἀποσιώσιν ζηλευτὴν ἐκτελεῖ τὰ πολλαπλὰ εἰς αὐτὸ ἀναιτιθεμένα καθήκοντα, μὴ λησμονοῦν διὰ τὸ ἔργον του δὲν εἶναι κοινὴ τις ὑπηρεσία, ἀλλὰ λειτουργία ἀφορώσα εἰς ἐξυπηρέτησιν ἀνωτέρων συμφερόντων τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πολιτείας.

Κέρδη τῆς Τραπεζῆς καὶ διάθεσις αὐτῶν

Κατὰ τὸ ὑπὸ κρίσιν ἔτος αἱ προκύψασαι ὠφελειαὶ ἐξηκολούθησαν νὰ εἶναι ἀπολύτως ἱκανοποιητικαί. Προέρχονται δὲ αὗται ἀποκλειστικῶς ἐκ τῆς αὐστηρᾶς ἐκτιμήσεως τῆς ἀποδόσεως τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς. Τὰ ἀκαθάριστα κέρδη ἀνέρχονται κατὰ τὸ 1923 εἰς δραχ. 278,870, 749 ἔναντι δραχ. 279,595,250 τοῦ ἔτους 1922. Ἐκ τούτων 73,976,159 προέρχονται ἐκ τῶν Ὑποκαταστημάτων, τὰ ὅποια ἐβαρύνθησαν μετ' ἐξόδα ἐν γένει 27, 472,390 καταλιπόντα καθαρὰς ὠφελείας 46,503, 769. Ἐκ τῶν ἀριθμῶν τούτων ἐμφαίνεται πόσον ἰσχυρῶς παραγωγικὰ καθίστανται ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος αἱ ἐργασίαι τῶν Ὑποκαταστημάτων.

Αἱ δαπάναι διαχειρήσεως, αἱ τόκοι καὶ αἱ ἀποσβέσεις ἀπερρόφησαν ἕμως μείζον ποσόν, διότι καὶ μείζονες καὶ εὐρύτεραι ἦσαν αἱ ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς, καὶ περισσότεροι οἱ καταβληθέντες τόκοι λόγῳ ὑπερέρου ποσοῦ καταθέσεων. Σημαντικὴν ἕμως ἐπίδρασιν ἤσκησεν ἡ ἀκρίβεια τῶν διαφόρων πραγμάτων, ἥτις ἐπέβαλεν αὐξήσιν καὶ τῶν ἀποδοχῶν καὶ τῶν ἐξόδων διαχειρίσεως ἐν γένει. Ταῦτα κατὰ τὸ 1923 ἀνερχόμενα εἰς δραχ. 72,290,152 ἔναντι δραχ. 54,905,633 κατὰ τὸ 1922, ἀναλογοῦν εἰς 25,9% ἐπὶ τῶν ἀκαθάρτων ὠφελειῶν, ποσοστὸν μὴ ἀπέχον πρὸς τὸ τῶν ἄλλων ἐκδοτικῶν τραπεζῶν, ποικίλλον ἀπὸ 24—30%.

Ἡ Διοίκησις τῆς Τραπεζῆς ἔχει τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἐν τῷ θέματι τῆς ἀμειδίτης τῆς ἐργασίας τοῦ εἰς ὑπηρεσίαν αὐτῆς ἀφωσιουμένου προσωπικοῦ, πρέπει ν' ἀκολουθήσῃ γραμμὴν οὐχὶ αὐθαίρετον, ἀλλὰ γραμμὴν προσεγγίζουσαν ἐκείνην τὴν ὅποιαν ὑποδεικνύει ὁ τιμᾶριθμος τῶν εἰς τὴν ζωὴν ἀναγκαίων πραγμάτων.

Τὰ καθαρὰ κέρδη τοῦ ἔτους περιλαμβανομένων καὶ τῶν φόρων καὶ

συμμετοχῶν τοῦ Δημοσίου ἀνέρχονται εἰς δραχ. 104,115,232. Ἐπέτρεψαν ταῦτα εἰς τὴν Διοίκησιν νὰ προτείνῃ καὶ ἐφέτος αὐξήσιν τοῦ μερίσματος, ὅπερ ἀπὸ δραχ. 800 διὰ τὸ 1922 ἀνεβιδάσθη εἰς δραχ. 1,200 κατὰ τὸ 1923. Ἡ οὐσιαστικὴ αὕτη αὐξήσις ἀποδεικνύει ἐμπράκτως τὴν συμμετοχὴν τοῦ μετόχου εἰς τὰ πραγματοποιηθέντα κέρδη, συμμετοχὴν ἀναλογοῦσαν πρὸς 23,05% ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν καθαρῶν κερδῶν.

Τὴν τακτικὴν τῆς ἐνισχύσεως τῆς Τραπεζῆς διὰ τῆς ἐνδυναμώσεως τῶν ἀποθεματικῶν ἠκολούθησε πιστῶς καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἡ Διοίκησις. Ὅποσὴν σπουδαιότητα διὰ τὸ μέλλον τοῦ ἐκδοτικοῦ ἰδρύματος ἔχει ἡ ἀπὸ ἐτῶν ἐγκαινιασθεῖσα πολιτικὴ αὕτη οὐδένα διαφεύγει. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, καθ' ἣν τὰ κέρδη, καὶ λόγῳ τῶν ἐξαιρετικῶν συνθηκῶν καὶ λόγῳ τῆς ὑποτιμήσεως τῆς δραχμῆς πλείστα οὐσιωδῶς ἠδυστημένα, θὰ ἦτο ἀφροσύνη ἐὰν μέρος τῶν πραγματοποιηθέντων ὠφελειῶν δὲν ἤγοντο εἰς τὰ ἀποθεματικὰ κεφάλαια, ἵνα δημιουργήσουν ἀκάμπτως ἰσχυρὰν τὴν θέσιν τοῦ ἰδρύματος.

Ἐκ τῶν σκέψεων τούτων ὀρμώμενη ἡ Διοίκησις ὄρισεν ὅτι 28,50% ἐκ τῶν καθαρῶν κερδῶν, ἤτοι δραχ. 30,000,000 θέλουσιν ἀχθῆ εἰς αὐξήσιν τῶν ἀποθεματικῶν, ἀναβιδασθέντων οὕτως ἐν συνόλῳ εἰς 250 ἑκατομύρια.

Ἡ ὑπὸ ποικίλας μορφᾶς συμμετοχὴ τοῦ Δημοσίου καὶ οἱ εἰς αὐτὸ ἀνήκοντες φόροι ἀπερρόφησαν καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος σημαντικὸν τμήμα τῶν κερδῶν ἀνερχόμενον εἰς δραχ. 49,949,794, αἵτινες ἀναλογοῦν πρὸς 47,97% τῶν καθαρῶν κερδῶν. Ἐὰν μάλιστα εἰς ταῦτα προσθέσωμεν καὶ δραχ. 15,000,000 ἐκ τῶν εἰς τὸ ἀποθεματικὸν ἀχθέντων κατὰ τὸ 1923 κεφαλαίων, τὰ ὅποια περιέχονται εἰς τὸν Δημοσίον, τὸ σύνολον τῆς συμμετοχῆς τούτου ἀνέρχεται εἰς δραχ. 64,949,794, αἵτινες ἀναλογοῦσιν εἰς 62,38% τῶν καθαρῶν κερδῶν. Ἡ ἀναλογία αὕτη τῶν περιερχομένων εἰς τὸν Δημοσίον ἐκ τῶν καθαρῶν ὠφελειῶν τῆς Τραπεζῆς ἀποδεικνύει ἐμπράκτως ὅποσον σημαντικὴ εἶναι καὶ ἡ στενωτέρα οἰκονομικὴ συνδρομὴ ἣν παρέχει εἰς τὸ Ταμεῖον ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, εἰσφέρουσα εἰς τοῦτο ποσοστὸν ὑπερδιπλάσιον ἐκείνου ὅπερ ἀπολαύουσιν οἱ μέτοχοι.

Ἡ ἐλπίς ὅλων ὁμῶν εἶναι ὅτι τὸ τρέχον ἔτος θὰ σημάνη τὸν ὀριστικὸν τερματισμὸν τῆς πλήρους περιπετειῶν ἱστορίας τῶν τελευταίων ἐτῶν. Ἡμεροῦσα ἡ Ἑλλάς, θὰ δυνηθῆ οἰκονομικῶς νὰ περισυλλεγῇ. Ἀπερίσπαστος ὁ λαὸς ἀπὸ ξένων πρὸς τὴν ἐργασίαν σκέψεις θὰ δυνηθῆ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν καρποφόρον ἐνέργειαν τῆς παραγωγῆς, πρὸς ἣν ὁ χαρακτήρ του καὶ οἱ σημερινοὶ ὄροι τῆς ζωῆς τὸν ὠθοῦν.